

गोरखापत्र संस्थान
सेवा- पत्रकारिता, समूह- नेपाली, तह- ९, पद- नायव कार्यकारी सम्पादक
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छः

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क : २००

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सार्वजनिक व्यवस्थापन र संस्थागत ज्ञान	१००	४०	विषयगत प्रश्न	१० प्रश्न × १० अङ्क	३ घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	तर्कयुक्त विश्लेषणात्मक प्रश्न	६ प्रश्न × १० अङ्क	३ घण्टा
				समस्या समाधानमूलक प्रश्न	२ प्रश्न × २० अङ्क	

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या र अङ्कभार सम्बन्धित पत्र/विषयमा तोकिए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नको हकमा एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिनेछ ।
- विषयगत प्रश्न हुने पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही भाग/खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जुन सुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :

प्रथम पत्र : सार्वजनिक व्यवस्थापन र संस्थागत ज्ञान

खण्ड (क) - ५० अङ्क

(५ प्रश्न × १० अङ्क)

१. राज्य र सरकार

- १.१ शासकीय प्रणालीका आयाम र विशेषता
- १.२ नेपालको संवैधानिक विकास र नेपालको संविधान
- १.३ सरकारको स्वरूप, कार्यक्षेत्र र नागरिकमा त्यसको प्रभाव
- १.४ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका सरकार बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.५ राज्यका संरचनामा सञ्चार-माध्यम र सञ्चारकर्मीको भूमिका
- १.६ सूचनाको हक एवं सार्वजनिक निकायको दायित्व
- १.७ सुशासन, पारदर्शीता र जवाफदेहिता
- १.८ विद्युतीय शासन (e- Governance)

२. लोकतन्त्र, मानव अधिकार र नेपाली समाज

- २.१ लोकतन्त्र, कानूनी राज्य र नागरिक शिक्षा
- २.२ मानव अधिकार र समावेशीकरणका सवालहरू
- २.३ सामाजिक न्याय र सामाजिक सुरक्षा
- २.४ नेपाली समाजका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरूको सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक अवस्था र रहनसहन
- २.५ बहुलवादी समाजमा राष्ट्रिय एकता र अखण्डता: सिद्धान्त, परिवेश र व्यवहार
- २.६ विविधता व्यवस्थापन र यसका अवसरहरू

३. सार्वजनिक व्यवस्थापन र विकास

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा, सिद्धान्त र नवीनतम प्रवृत्तिहरू
- ३.२ व्यवस्थापकको कार्य, भूमिका र सीपहरू
- ३.३ उत्प्रेरणा, मनोबल, नेतृत्व, नियन्त्रण, समन्वय र निर्णय प्रक्रिया
- ३.४ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र सूचना प्रविधिको उपयोग
- ३.५ गुनासो व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन, सूचना व्यवस्थापन र समय व्यवस्थापन
- ३.६ योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, पृष्ठपोषण तथा मूल्यांकन प्रक्रिया
- ३.७ दिगो विकास, जलवायु परिवर्तन, समावेशी विकास, विश्वव्यापीकरण तथा स्थानीयकरण
- ३.८ सार्वजनिक निजी साझेदारी (Public Private Partnership)

खण्ड (ख) - ५० अङ्क

(५ प्रश्न × १० अङ्क)

४. संस्थागत ज्ञान र सम्बन्धित कानूनहरू

- ४.१ सार्वजनिक संस्थानको परिचय, विकास, उपलब्धि र व्यवस्थापन
- ४.२ गोरखापत्र संस्थानको इतिहास, उद्देश्य, संगठनात्मक स्वरूप, विकासक्रम, वर्तमान अवस्था तथा गतिविधिहरू
- ४.३ गोरखापत्र दैनिक, गोरखापत्रको अभिलेखीकरण र यसको महत्व
- ४.४ गोरखापत्र संस्थानको प्रकाशनबाट नेपालको सामाजिक र सांस्कृतिक क्षेत्रको विकासमा योगदान
- ४.५ नेपालको फोटो पत्रकारिता र गोरखापत्रको सम्बन्ध तथा बहुभाषिक पत्रकारितामा गोरखापत्रको योगदान
- ४.६ सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय र गोरखापत्र संस्थान बीचको अन्तरसम्बन्ध
- ४.७ नेपालको सामाजिक, आर्थिक र सांस्कृतिक विकासमा सञ्चार क्षेत्रको योगदान
- ४.८ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, विशेषता र आधारभुत मान्यताहरू (Values)
- ४.९ गोरखापत्र संस्थान ऐन, २०१९

- ४.१० गोरखापत्र कर्पोरेशन नियमावली, २०२१
- ४.११ गोरखापत्र संस्थान कर्मचारी सेवा शर्त विनियमावली, २०८२
- ४.१२ गोरखापत्र संस्थान आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०६५
- ४.१३ गोरखापत्र संस्थान विज्ञापन संकलन प्रकाशन एवं विज्ञापन सम्बन्धी निर्देशिका, २०५३
- ४.१४ गोरखापत्र संस्थान विक्री वितरण निर्देशिका, २०५९

५. अन्य सम्बद्ध कानूनहरू

- ५.१ कम्पनी ऐन, २०६३
- ५.२ विद्युतीय कारोबार ऐन, २०६३
- ५.३ योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४
- ५.४ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३
- ५.५ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- ५.६ ट्रेड युनियन ऐन, २०४९
- ५.७ मध्यस्थता ऐन, २०५५

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) : ५० अङ्क

(३ प्रश्न x १० अङ्क + १ प्रश्न x २० अङ्क)

१. पत्रकारिता तथा व्यवहार

- १.१ पत्रकारिताको अवधारणा, स्वरूप र अभ्यास
- १.२ आमसञ्चारको परिचय, प्रयोग र प्रभाव
- १.३ पत्रकारिता र सामाजिक उत्तरदायित्वका अभ्यास
- १.४ नेपाली पत्रकारितामा गोरखापत्रको अभ्यास र भूमिका
- १.५ नेपालमा मानव अधिकार, प्रेस स्वतन्त्रता, सूचनाको हक र संवैधानिक व्यवस्था
- १.६ राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा पत्रकार आचारसंहिताको पालना
- १.७ सामाजिक सञ्जालको प्रयोग, व्यवस्थापन र नियमन
- १.८ सूचना प्रविधिका नवीनतम आयामहरूको प्रयोग, व्यवस्थापन र नियमन

२. समाचारका विविध पक्षहरू

- २.१ समाचार लेखन र सम्पादनका शैली
- २.२ सम्पादकीय लेखनको अवधारणा, संरचना, सङ्गठन र नेतृत्वको अभ्यास
- २.३ नेपालमा पत्रकारिताका प्रमुख प्रवृत्ति (Trend) र नयाँ प्रयोग
- २.४ नेपालको राष्ट्रिय समाचार समिति (रासस), अन्तर्राष्ट्रिय समाचार समितिहरू (एपी, एएफपी, सिन्ट्वा, रोयटर्स, पीटीआई, एएनआई, क्यादो, तासइतर) लगायतको पत्रकारितामा अभ्यास
- २.५ नेपाली पत्रकारितामा सूचना तथा प्रसारण विभाग, प्रेस काउन्सिल नेपाल र नेपाल पत्रकार महासंघको भूमिका
- २.६ आमसञ्चार व्यवस्थापनका विविध पक्ष र चुनौती
- २.७ पत्रकार आचार संहिता (प्रेस काउन्सिल नेपाल, International Federation of Journalists (IFJ) र American Society of News Editors (ASNE)
- २.८ विचार तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताका सन्दर्भमा मानव अधिकारसम्बन्धी घोषणापत्र, १९४८
- २.९ नागरिक र राजनीतिक अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय अभिसन्धि, १९६६

खण्ड (ख) : ५० अङ्क

(३ प्रश्न x १० अङ्क + १ प्रश्न x २० अङ्क)

३. पत्रकारितासँग सम्बद्ध आधुनिक मान्यताहरू

- ३.१ राष्ट्र निर्माणमा मिडिया समाजको जिम्मेवारी
- ३.२ पत्रकारिता र सामाजिक विकास
- ३.३ मानवअधिकार र द्वन्द्व संवेदनशील पत्रकारिता
- ३.४ लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण र पत्रकारिता
- ३.५ सुशासन व्यवस्थापनमा पत्रकारिताको भूमिका
- ३.६ सबल लोकतन्त्रको पूर्वशर्तका रूपमा स्वतन्त्र र व्यावसायिक पत्रकारिता

४. आमसञ्चार सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

- ४.१ आमसञ्चार नीति, २०७३
- ४.२ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति, २०७२
- ४.३ सूचना तथा सञ्चारसम्बन्धी दीर्घकालीन नीति, २०५९

- ४.४ सार्वजनिक सेवा प्रसारण ऐन, २०८१
- ४.५ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५
- ४.६ श्रमजीवी पत्रकार ऐन, २०५१ तथा नियमावली, २०५३
- ४.७ छापाखाना र प्रकाशनसम्बन्धी ऐन, २०४८ र नियमावली, २०४९
- ४.८ प्रेस काउन्सिल ऐन, २०४८ र नियमावली, २०४९
- ४.९ विज्ञापन (नियमन गर्ने) ऐन, २०७६ र नियमावली, २०७७
- ४.१० प्रतिलिपि अधिकार ऐन, २०२२
- ४.११ गोरखापत्र प्रकाशन शैली, २०८०
- ४.१२ डिजिटल नेपाल फ्रेमवर्क, २०७६